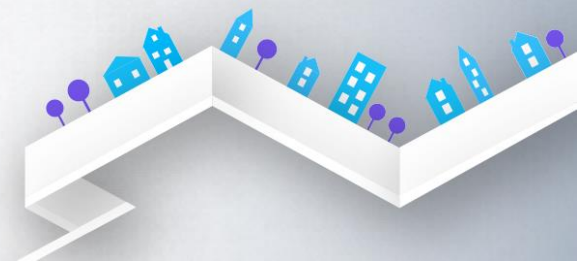

Toimivat yhteistyömallit vapautuvien asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä ja vähentämisessä

VAT-yhteistyöpäivät Rovaniemellä 30.11.2016

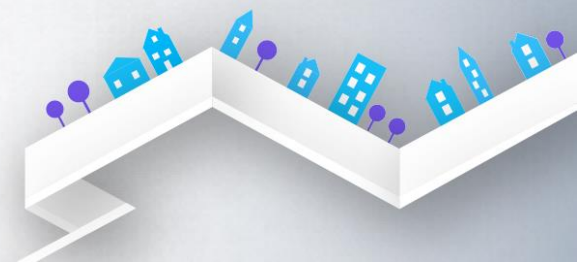
Anna Leppo, Projektikoordinaattori, VAT-verkosto ja Yhdessä tukien,
osaamista jakaen -hanke, Kriminaalihuollon tukisäätiö

anna.leppo@kritis.fi

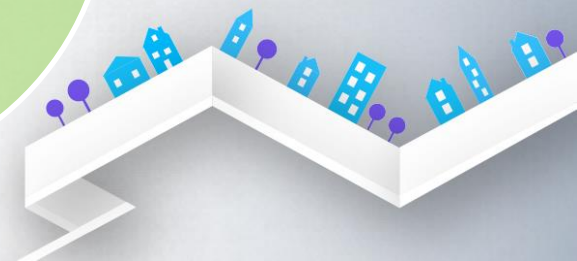
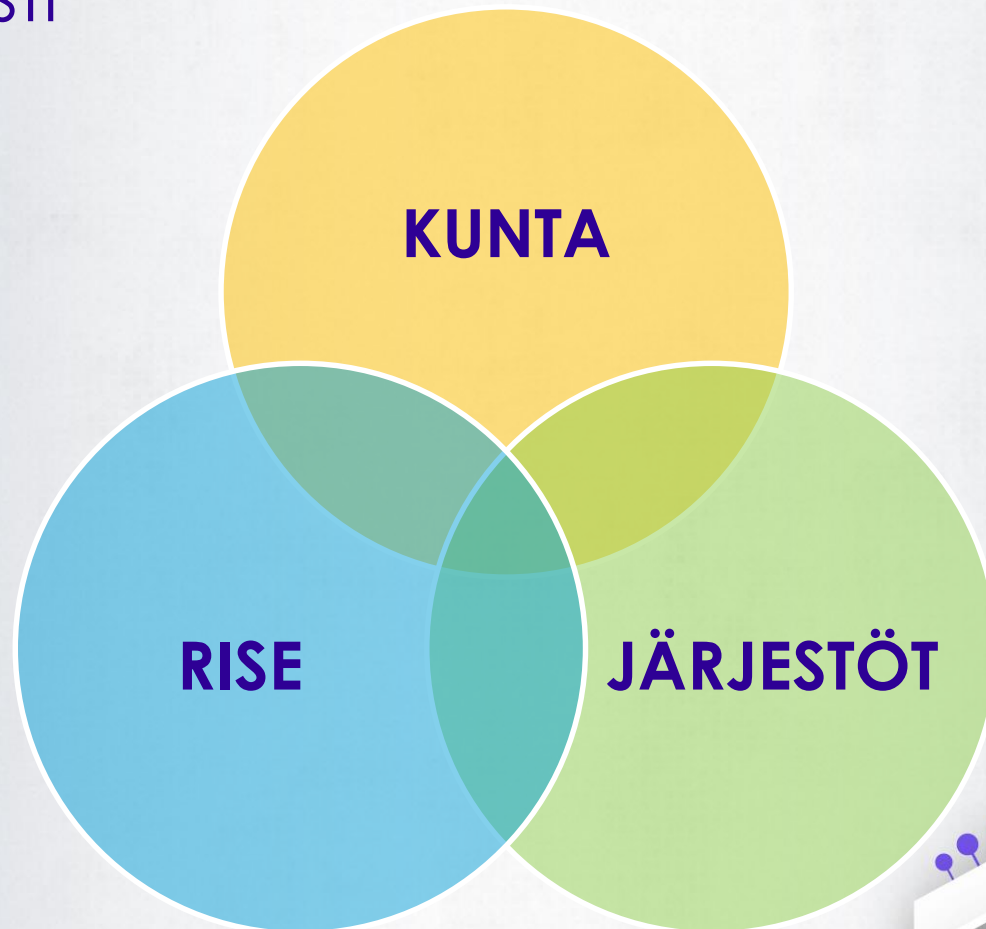
Vapautuvien asumisen tuen -verkoston (VAT) tavoitteet

1. Rikosseuraamustaustaisen asunnottomuuden vähentäminen ja ennaltaehkäisy
2. Uusintarikollisuuden vähentäminen
3. Edunvalvonta ja vaikuttamistyö
4. Rikosseuraamustaustaisten erityistarpeiden parempi tunnistaminen kunnissa

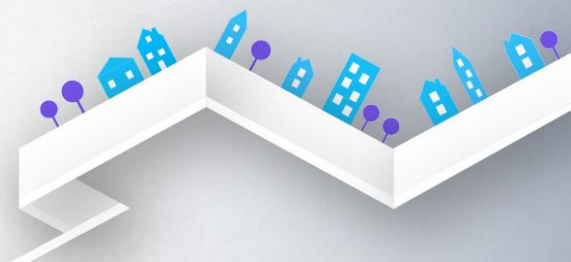
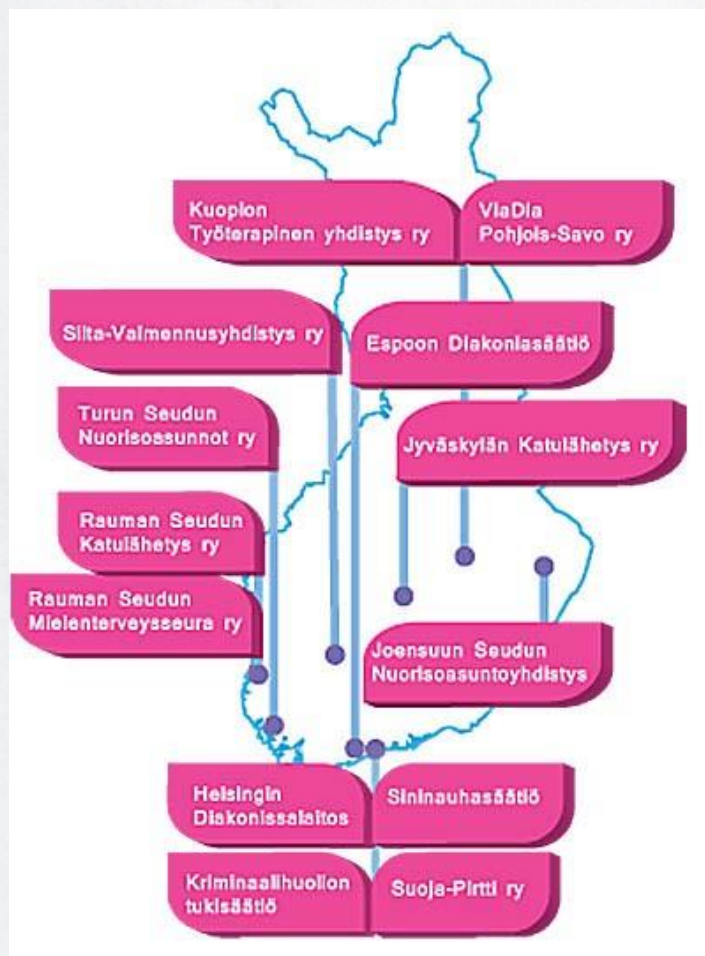

....VAT-verkoston tavoitteet jatkuu...

5. Kuntien, Rikosseuraamuslaitoksen ja järjestöjen yhteistyön vahvistaminen paikallisesti

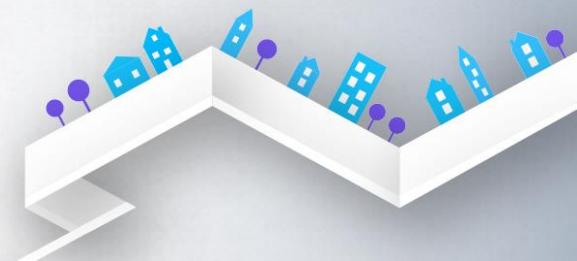

VAT-verkoston 13 jäsenjärjestöä

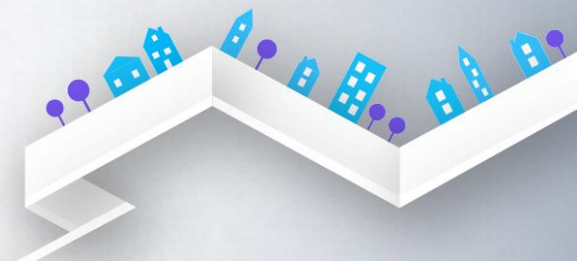
Yhdessä tukien, osaamista jakaen -hanke (2016-2017 RAY)

- VAT-verkoston toiminta & VAT-tapahtumat
- yhteistyö valtakunnallisen Aune-ohjelman ja Rikosseuraamuslaitoksen Aune-hankkeen kanssa
- hankitaan tietoa toimivista yhteistyömalleista (kunta-Rikosseuraamuslaitos-järjestöt) → mallien kuvaaminen & levittäminen
- kootaan paikkakunnittain yhteystietoja vapautumisen ja asumisen tuen järjestämiseksi → yhdyshenkilöverkosto
- tuotetaan tietoa asumissosiaalisen työn hyvistä käytännöistä rikostaustaisten kanssa → käsikirja nettiin

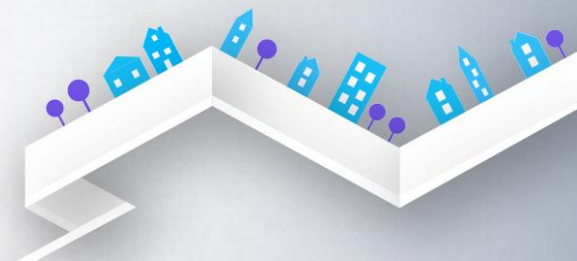
Vapautuvien asunnottomuus: taustaa

- v. 2015 vapautui n. 5200 vankia
- 1.5.2015 yhdyskuntaseuraamusta suoritti n. 4000 henkilöä
- Asunnottomana vapautuu vuosittain ainakin n. 30–35 % vangeista
- Yks-asiakkaista n. 10–15 % asunnottomia
- Riskiryhmässä nuoret ja lyhyttä tuomiota suorittavat

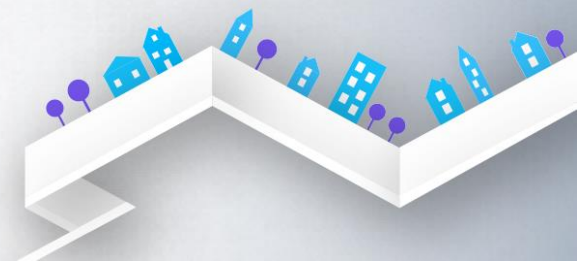
Vapautuvien asunnottomuustilanne eri paikkakunnilla 2015

- "tarve järjestää asunto"
- Rovaniemi 30 % (vapautuvia yht. 30/v)
- Kemi 24 % (-II- 21)
- Helsinki 30 % (-II- 477)
- Kuopio 29 % (79 -II-)

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy kannattaa

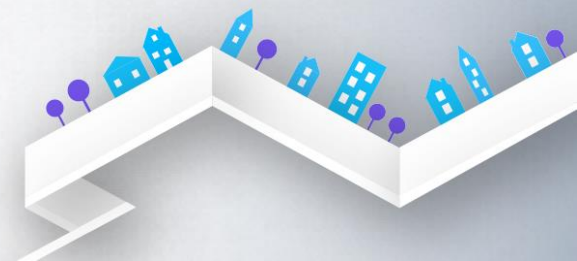
- Asunto mahdollistaa ihmisarvoisen elämän ja tukee elämönhallintaa
- Rikosseuraamustaustaisten asunnottomuus, elämönhallinnan puute ja uusintarikollisuus tuottavat kunnille kuluja
- Asunnottomuus lisää uusintarikollisuuden riskiä
- Aika heti vapautumisen jälkeen erittäin tärkeä elämönhallinnan ja jatkon kannalta

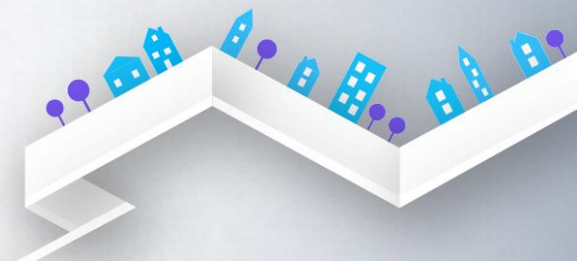
Esimerkki hyvästä yhteistyömallista: Kuopion asuntotyöryhmä

"Ennen oltiin usein tilanteessa, jossa vapautunut asunnoton vanki tuli minun ovelleni muovikassit kädessä ja kysyi mihin voi mennä yöksi. Olin ihan pulassa niiden kanssa!"
(kuopiolainen sosiaalityöntekijä)

- yhteistyömalli vankilasta vapautuvien ja yks-asiakkaiden kanssa tehtävään työhön
- sujuvoittaa rikosseuraamustaustaisten asiointia ja toimijoiden yhteistyötä
- tavoitteena asunnon löytyminen ennen vapautumista. Myös muihin tuen tarpeisiin vastaaminen, jotta asuminen onnistuu
- Joensuussa vastaava malli!

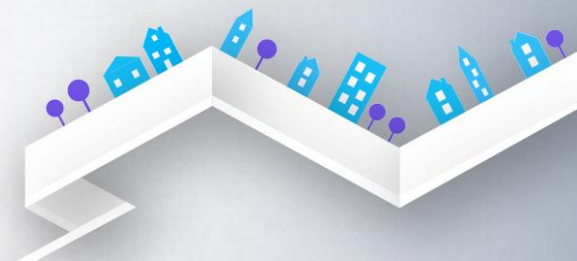

Asuntotyöryhmän toimijat

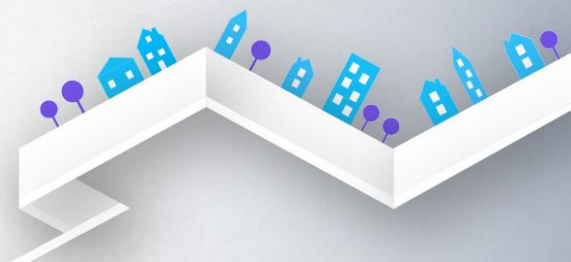
YHTEISTYÖMALLIN RAKENNE

- Koordinaatio yhdyskuntaseuraamustoimistolla
- Nimetyt henkilöt eri organisaatioista
- Asiakkaana ko. alueelle vapautuvat ja alueella asuvat yks-asiakkaat
- Asiakkaan kirjallinen suostumus
- Työryhmän kokous säännöllisesti 1/kk (yks-toimistolla, vankilassa tai videoyhteydellä)
- Kokouksessa 2-4 asiakkaan asiat
- Kärkenä asumisen järjestäminen; tärkeää myös muiden tuen tarpeiden kartoittaminen
- Yhteistyömallia voidaan käyttää myös koevapauksien valmistelussa

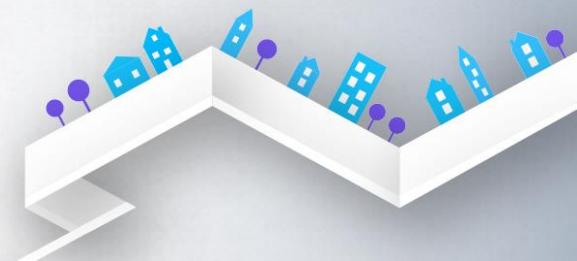
Yhteistyömalli toimii koska...

- lähettäjä, maksaja ja toteuttajat mukana
- asiakas/vanki osallinen prosessissa
- mukana päätösvaltaisia viranomaisia
- vankilasta/yks-toimistolta ajoissa yhteys asuntotyöryhmään (2-6 kk ennen vapautumista)
- kaikki toimijat hyötyvät yhteistyöstä
- toimijat oppivat tuntemaan toisensa
- vankia/asiakasta valmistellaan tapaamiseen

Yhteistyömalli toimii, koska...

- tuen tarpeet arvioidaan moniammatillisesti ja realistisesti yhdessä asiakkaan kanssa
- yhteinen tieto ratkaisuihin vaikuttavista tekijöistä (esim. asumishäiriöt, vuokratärästit, luottotietojen puuttuminen jne.)
- kaikki osapuolet sitoutuvat yhteiseen ratkaisuun
- asumistilannetta seurataan ja tarvittaessa siihen palataan

Kokemuksia asuntotyöryhmästä

"Mukaan pitää saada ihmiset jotka haluavat tehdä tätä ja haluavat toimia yhdessä. Pitää olla yhteinen tavoite ja kaikkien pitää hyötyä yhteistyöstä!"

"Verkostoitumisesta on suuri hyöty, koska saamme tietoa asiakkaasta ajoissa ja voimme räätälöidä tuen sen mukaan. Lisäksi tiedämme keitä on mukana asiakkaan verkostossa."

"Saadaan asunto järjestettyä vapautuvalle. Siinä on se inhimillinen puoli ja arvo. Sitten on myös taloudellinen puoli: asunnon, vapautuva vanki tuottaa paljon kustannuksia kavereiden nurkissa sekoillessaan"

"Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on uusintarikollisuuden vähentäminen. Asuntotyöryhmä on tässä tärkeä"

"Vangin asiat pyörähtävät työryhmässä tosi paljon eteenpäin. Se motivoi."

"Aikaa säästyy kun toimijat ovat kerralla paikalla eikä tarvitse soitella erikseen kaikille"

"Asiakas sitoutuu paremmin tukitoimiin, kun on ollut mukana ryhmässä ja tavannut kaikki ammattilaiset kasvokkain"

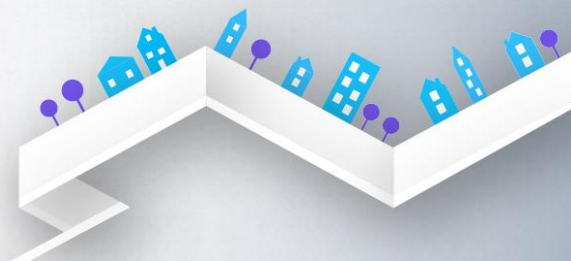
"Työryhmä on pysyvä rakenne, joka auttaa myös uusia työntekijöitä pääsemään sisään rikostaustaisten asumisen kysymyksiin"

"Asiakas tuottaa järjestölle vuokratuloa jos asuminen onnistuu. Vuokrat tulee maksettua, kun tukitoimet ovat riittävät"

"Paikallisten verkostojen tuntemus lisääntyy ja vastuiden jakaminen helpottuu, kun tuntee paikalliset toimijat"

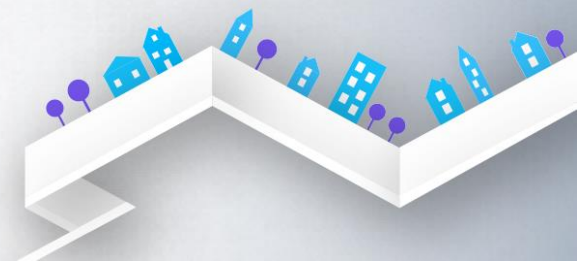
"Vankeusaika kannattaa hyödyntää"

"Kunnan asuntotoimen on oltava mukana alusta asti ja järjestöjä tarvitaan jotta on tuettuja asuntoja myös niille, joille ei riitä se tuki mitä kaupunki tarjoaa"

Kuopion asuntotyöryhmän haasteita:

- Lyhytaikaisvankien asioita ei aina ehditä käsitellä
- Löytyykö sopivia asumisratkaisuja/asuntoja kaikille? → tarvetta "puolimatkantalolle", päihteet sallivalle tuetulle asumiselle tms.?
- Kuinka saadaan vuokratilastit maksettua (sos.tsto, asiakas, muu taho)?
- Löytyykö asiakkaalle tarpeeksi tukea?
- Vangin/asiakkaan epärealistiset käsitykset omasta asumiskyvystä
- Ei sovi suurimmille paikkakunnille?

Lähteitä

- Miika Kaskinen: Vapautumisen polku Kuopiossa. Esitys VAT-verkostopäivillä 1.-2.4.2014
- Anastasia Lapintie: Monialainen asiakasyhteistyöryhmä tukee rikosseuraamusasiakkaita Joensuussa, Portti Vapauteen www-sivu
- Marika Mikkola: tulossa opinnäyte Kuopion asuntotyöryhmästä asiakasnäkökulmasta
- Markku Rautiainen & Olli Kaarakka: Asunnottomuus lisää rikoksen uusimisen riskiä. Helsingin Sanomat 6.8.2016
- Markku Rautiainen: Yhdyskuntaseuraamusasiakkaan ja vapautuvan vangin kuntoutuspolku – aso-toimijat, palveluketjun kuvaus ja vaiheet Joensuun seudulla
- Sasu Tyni: Rikosseuraamusasiakkaiden asunnottomuustilanne kotikunnittain. Esitys Rikosseuraamuslaitoksen asunnottomuuden ennaltaehkäisy-hankkeen aloitusseminaarissa 29.8.2016

